

Cufărul Zburător

de H.C. Andersen

Era odată un negustor așa de bogat încât ar fi putut să pardosească cu bani de argint toată strada lui și pe lângă asta și o ulicioară aproape toată, dar nu le pardosea pentru că-și întrebuița altfel banii și când dădea o para, lua înapoi un galben, fiindcă era priceput; dar într-o bună zi a murit.

Fecioru-su a moștenit toată averea și când s-a văzut cu atâta bănet a început să ducă o viață de petreceri; făcea zmee din banii de hârtie și arunca în apă galbeni în loc de pietre.

Cu asemenea îndeletniciri, paralele s-au isprăvit repede și nu i-au mai rămas decât patru bănuți de aramă, iar haine nu mai avea decât un halat vechi și o pereche de papuci.

Prietenii acumă nici nu mai voiau să știe de el, pentru că nu puteau să iasă pe stradă cu dânsul așa îmbrăcat.

Numai unul din ei, care era mai bun la suflet, i-a trimis un cufăr vechi cu o scrisorică: „Fă-ți bagajul!“ Dar el n-avea ce bagaj să-și facă și de aceea s-a băgat chiar el în cufăr.

Acumă, să vedeți, cufărul acesta era tare ciudat. Cum îl încuiai, putea să zboare.

Așa a făcut și feciorul de negustor; l-a încuiat și îndată a zburat cu cufărul pe horn, deasupra norilor, tot mai departe și mai departe.

Când fundul cufărului scârțâia, feciorul negustorului se temea să nu se spargă în bucăți și să trebuiască să

facă o tumbă cumplită și asta nu-i prea plăcea.

Și a mers așa cât a mers și a ajuns în țara turcilor. A ascuns cufărul într-o pădure și a intrat în oraș. Nu s-a uitat nimeni la dânsul. Fiindcă turcii umblau ca și el, cu halat și cu papuci. Cum mergea el așa, a întâlnit în drum o doică cu un copil la piept.

— Ascultă, doică turcească – a întrebat-o el – ce palat e acela de colo, cu ferestre așa de înalte?

— Acolo stă fata sultanului – a răspuns femeia. S-a prorocit că are să fie foarte necăjită din pricina unui iubit și de aceea n-are voie nimeni să stea de vorbă cu ea, decât numai dacă sunt de față sultanul și sultana.

— Bine, mulțumesc! – a spus feciorul de negustor; s-a dus în pădure, s-a băgat în cufăr, a zburat până pe acoperișul palatului și s-a strecurat la prințesă pe fereastră.

Prințesa dormea pe o sofa și era atât de frumoasă încât feciorul de negustor nu s-a putut opri și a sărutat-o.

Ea s-a trezit și s-a speriat, dar el i-a spus că e dumnezeul turcilor și a venit prin văzduh la dânsa și ea a fost foarte măgulită.

Pe urmă au stat împreună de vorbă și el i-a spus tot lucruri minunate, i-a spus că ochii ei sunt două lacuri adânci în care gândurile înoată ca niște zâne ale apei și i-a spus că fruntea ei e un palat de gheață cu încăperi frumoase și tablouri și i-a mai spus de barza care aduce copii mititei și drăgălași.

Frumoase lucruri spunea! și pe urmă i-a cerut prințesei mâna și ea îndată a spus da!

— Să vii sâmbătă seara – a zis ea; sâmbăta seara, sultanul și sultana vin la mine la ceai. Au să fie foarte

mândri că mi-a cerut mâna dumnezeul turcilor; caută numai și învață bine o poveste frumoasă, pentru că tatei și mamei le plac foarte mult poveștile; mama vrea să audă povești cu tâlc și cuviincioase, iar tata vrea să fie vesele.

— Bine, n-am să aduc alte daruri decât o poveste – a spus el și a plecat, dar înainte de plecare prințesa i-a dat o sabie împodobită cu bani de aur, și de asta avea el nevoie.

Și-a luat zborul, și-a cumpărat un halat și după aceea s-a dus în pădure și acolo s-a apucat să născocească o poveste; până sâmbătă trebuia să fie gata și nu era chiar așa de ușor. Sâmbătă seara povestea era gata.

Sultanul, sultana și toată curtea erau la ceai la prințesă. Toți l-au întâmpinat cu prietenie.

— Nu vrei să ne spui o poveste? – a spus sultana; dar una care să fie cu tâlc.

— Dar să fie și cu haz – a zis sultanul.

— Da, da! – a răspuns el. Ascultați: era odată un mănunchi de chibrituri și chibriturile acestea erau foarte mândre de originea lor. Se făleau fiindcă se trăgeau dintr-un brad bătrân și înalt, din care fiecare din ele era o așchie. Chibriturile ședeau pe masă între o scăpă-rătoare veche și o tigaie tot veche de fier. Își aduceau aminte de tinerețe și povesteau tigăii:

„Când eram noi în copac, stăteam într-o creangă verde. Dimineața și seara beam ceai de diamant, adică rouă, toată ziua ne îmbăiam în soare, când era soare, și păsările ne spuneau povești. Vedeam că suntem bogate prin faptul că fagii și mestecenii și ceilalti copaci numai vara erau îmbrăcați și iarna erau goi, pe când familia

noastră avea mijloace să se îmbrace în verde și vara și iarna. Dar iată că într-o bună zi a venit un tăietor de lemne și familia noastră s-a împrăștiat în toate părțile. Trunchiul familiei a ajuns catarg pe o corabie mare, care dacă voia, putea să facă și înconjurul lumii, ramurile celelalte s-au dus care încotro, iar noi avem acuma menirea să aprindem oamenilor lumina; de aceea noi, obraze subțiri, am ajuns să stăm la bucătărie.“

„Soarta mea s-a desfășurat altfel – a spus tigia de fier lângă care ședeau chibriturile. De la început, de când am venit pe lume, am fost de o mulțime de ori curățită și încălzită; eu fac treaba cu temei și sunt la loc de cinste aici în casă. Singura mea bucurie este să șed după masă la locul meu, curată și frecată, și să schimb vorbe înțelepte cu tovarășele mele. Afară de căldarea de apă, care se duce câteodată în curte și se întoarce, toți câți suntem aici stăm mereu în casă. Numai coșnița ne aduce noutăți și trebuie să spun că vorbește cu prea multă îndrăzneală despre cele ce se petrec afară.

Deunăzi, o oală bătrână s-a speriat așa de tare de ceea ce vorbea coșnița, că a căzut de la locul ei și s-a spart; era o femeie așezată și cu păreri sănătoase, asta pot să v-o spun.“

„Mai taci acuma, că ai vorbit destul“ – i-a tăiat vorba scăpărătoarea și a izbit o dată în cremene că au sărit scânteii în toate părțile.

„Mai bine să ne veselim oleacă.“

„Da, haide să vedem care dintre noi e de neam mai bun“ – au spus chibriturile.

„Ba nu, mie nu-mi place să vorbesc de mine – a zis oala de lut. Hai mai bine să povestim câte o întâmplare.

Uite, încep eu. Am să spun ceva care s-a întâmplat oricui; așa fiecare are să înțeleagă mai repede despre ce-i vorba și are să se bucure. Mi-am petrecut tinerețea pe marginea mării, într-o familie liniștită...”

„Începe foarte frumos – au spus farfuriile. Cu siguranță că povestea are să ne placă.”

„În casa aceea, mobilele erau șterse de praf, dușurile măturate și spălate și la fiecare două săptămâni se puneau perdele curate.”

„Ce frumos povestești – spuse mătura. Se vede imediat că povestește o femeie, e ceva delicat și fin...”

„Da, da, se vede asta!” – a spus căldarea de apă și de plăcere a sărit în sus și apa s-a curs pe jos pleoscăind.

Oala a povestit mai departe și la sfârșitul poveștii a fost tot așa de frumos ca și la început.

Farfuriile au zăngănit de bucurie și mătura a scos câteva fire de pătrunjel verde din ligheanul cu nisip și a încununat oala, fiindcă știa că asta are să-i necăjească pe ceilalți.

„Dacă o încununez, mâine mă încununează și ea pe mine” – s-a gândit mătura.

„Mie mi-a venit poftă să dansez.” – a spus vătraiul și a început să danseze. Doamne, iartă-mă, cum mai ridica piciorul în sus! O pernă veche care zăcea aruncată într-un colț a plesnit când a văzut.

„Ei, mă încununați și pe mine?” – a întrebat vătraiul.

Și l-au încununat și pe el.

„Neam prost!” – și-au spus în gând chibriturile.

Acuma samovarul trebuia să cânte, dar a spus că-i răcit și nu poate dacă nu fierbe. Dar asta era numai sclifoseală. Nu voia să cânte decât pe masa din sufra-

gerie. Pe marginea ferestrei era o pană de scris, veche, cu care scria scrisori bucătăreasa. N-avea nimic deosebit, doar atâta că fusese băgată prea tare în cerneală, dar era mândră de asta.

„Dacă samovarul nu vrea să cânte – spuse ea – n-are decât să nu cânte. Afară la fereastră e o privighetoare în colivie și știe ea să cânte. E drept că n-a învățat nicăieri, dar putem să trecem asta cu vederea.“

„Eu cred că nu se cuvine să facem una ca asta – a zis ceainicul de tablă (cânta și el și era văr bun cu samovarul) – cred că nu-i bine să ascultăm cum cântă o pasăre străină. Ce fel de patriotism e ăsta? să spună coșnița dacă am sau n-am dreptate!“

„Sunt foarte supărată – zise coșnița – sunt cum nu se poate de supărată pe voi toți. Așa înțelegeți voi să vă petreceți seara? N-ar fi mai înțelept lucru să facem puțină ordine? să stea fiecare la locul lui și eu am să vă arăt ce să faceți. Aveți să vedeți ce frumos are să fie!“

„Să facem cât mai multă zarvă!“ – au spus cu toții.

În clipa aceea a intrat bucătăreasa și toți au amuțit și nu s-au mai mișcat. Dar nu era oală care să nu știe ce e în stare să facă și cât e de nobilă.

Fiecare se gândea: „Hei, dac-aș fi vrut, să vezi ce petrecere ar fi fost!“

Bucătăreasa a luat chibriturile și a făcut focul. Cum s-au mai aprins toate și cum au mai ars! și se gândeau:

„Acuma poate oricine să vadă că noi suntem mai de preț decât toate celelalte. Uite cum strălucim și ce lumină dăm!“

Dar repede-repede au ars și n-a mai rămas nimic din ele.

— Frumoasă poveste — a spus sultana. Parcă aş fi fost şi eu în bucătărie cu chibriturile. Da, acumă poţi s-o iei pe fiica noastră de soţie.

— Da, da! — a spus sultanul — luni te-nsori cu fiica noastră.

Îl tutuia acum, fiindcă curând avea să facă parte din familie.

Cu o zi înainte de nuntă, seara, a fost iluminăţie în tot oraşul. S-au împărţit pesmeţi şi covrigi şi copiii pe stradă şui erau din degete şi era minunat de frumos.

„Trebuie să fac şi eu ceva“ — s-a gândit feciorul de negustor şi a cumparat rachete, pocnitori şi artificii, le-a pus cu el în cufăr şi şi-a luat zborul.

Era o zarvă cumplită!

Toţi turcii ȝopăiau şi jucau de le săreau papucii până peste cap; asemenea minunăţie cum era cufărul zburător nu mai văzuseră niciodată. Acuma vedeau şi ei că într-adevăr dumnezeul cel turcesc avea s-o ia pe fata sultanului.

Feciorul de negustor s-a întors cu cufărul în pădure şi pe urmă ce şi-a spus el: „Hai să mă duc prin oraş, să văd ce spune lumea“. Nu-i de mirare deloc că era curios să afle.

Câte şi mai câte nu spuneau oamenii! Fiecare văzuse în felul lui, dar tuturor li se păruse frumos ce văzuseră.

— Am văzut pe dumnezeul turcilor — zicea unul — ochii îi străluceau ca nişte stele şi barba lui e ca o spumă.

— Zbura îmbrăcat cu o mantie de foc — zicea altul, şi pe pulpanele mantiei şedeau îngeri.

Minunate lucruri mai spuneau oamenii şi a doua zi

avea să fie nunta.

Feciorul de negustor s-a dus iar în pădure, ca să se bage în cufar, dar când a ajuns în pădure, ia cufarul de unde nu-i! Cufărul arsese tot. Se aprinsese de la niște artificii și nu mai rămăsese din el decât scrum. Acum feciorul de negustor nu mai putea să zboare și nu se mai putea duce la fata sultanului. Ea l-a așteptat pe acoperiș toată ziua. L-o mai fi așteptând și acuma, dar el cutreieră lumea și spune povești; poveștile lui însă nu mai sunt așa de frumoase ca aceea cu chibriturile pe care a spus-o când era dumnezeul turcilor.